

dövastidning

5:2013

Hanna Sejlitz
tar nya tag

Kulturhöst
KONGRESS
Medaljregn

Motvikt till Gallaudet

Hoppas ni alla har haft en skön sommar. Tiden går som vanligt i 120 kilometer i timmen och vips är den varma årstiden över, något jag sörjer lite över. Samtidigt ser jag fram emot hösten. Morgontidningarna är tjockare. Det händer mer i samhället, och vi har nyhetsintensiva månader

att se fram emot. Och så väntas garanterat en rad goda filmer visas på TV och på bio. Vi på Dövas Tidning har därför i höstens första nummer laddat med en sida om aktuella kulturhändelser. Läs på sid. 19.

Gallaudet är ett världskänt teckenspråkigt universitet och ligger i Washington DC, USA. En rad svenskar har studerat där. Motsvarigheten National Technical Institute for the Deaf i nordöstra USA har vi inte hört lika mycket om.

Frilansjournalisterna Anton Assarsson och Mikael Delin har besökt NTID. Rektorn Gerard Buckley säger att det är den bästa platsen i världen för döva. Staffan Hellström, vid Rochester Institute of Technology, som NTID är en del av, är glad över att högskolan också får uppmärksamhet i Sverige, inte bara Gallaudet. Såvitt vi på DT vet är han den första döva svensken på NTID/RIT. Läs mer på sid. 16-18.

I juni gav vi ut ett specialnummer, Allt om teckenspråk. Responsen på den blev enorm. "Bra att ni sprider kunskap om teckenspråk" var en vanlig kommentar. Det är precis det vi vill göra. Tidningen tog snabbt slut. Därför har vi bestämt oss för att trycka extra exemplar. Ni kan fortfarande beställa Allt om teckenspråk – se mer information på sid. 8.

Trevlig läsning!

NICLAS MARTINSSON
REDAKTÖR

Redaktionen tycker till

Höstmys. Nu växlar vi ner efter sommarens stress. Nu hägrar hisnande upplevelser i tjocka tröjor, naturromantiska skogspromenader för att hitta svamp och bär inför höstens fiktiva saftande och syltande. Vemodigt ser vi mörkret komma åter och kryper längre upp i soffan med favoritboken, surfplattan och fjärrkontrollen. Äntligen höst!

Stark TV-höst. Vi hissar SVT Teckenspråk som satsat på att både köpa in några utländska program och producera egna program, bl.a. den första riktiga dramakomediserien för vuxna, Inte värre än andra. Något som många teckenspråkiga tittare längtat länge efter.

Antigaylag. I juni röstade det ryska parlamentet igenom den lag som förbjuder "propaganda för icke-traditionella sexuella relationer". Lagen innebär att allt omnämnande och all uppmärksamhet om icke-traditionell sexualitet i media och offentliga miljöer kan ge böter. Homosexuella relationer är dock tillåtna men lagen bidrar till att piska upp homofobiska stämningar i landet och att våld gentemot homo-, bisexuella och transpersoner (HBT) legitimeras. Det är totalt oacceptabelt.

TIDSKRIFT FÖR SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 5/2013

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skraddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp:
Nr 6: 20 sep
Nr 7: 25 okt
Nr 8: 29 nov

Utgivning:
10 okt
14 nov
19 dec

REDAKTION:

Dövas Tidning, SDR
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm
redaktionen@dovastidning.se
Ansvarig utgivare: Helena Fremnell
Redaktör för DT: Niclas Martinsson
0738 333 060 (sms/3G)

niclas.martinsson@dovastidning.se

Redaktör dovastidning.se:

Tomas Lagergren, 0735 130 199 (sms/3G)
tomas.lagergren@dovastidning.se

Form: Annalena Sandgren, Formligen.se

Omslag: stock.xchng

Facebook: facebook.com/dovastidning **Twitter:** @DovasTidning

PRENUMERATION:

prenumeration@dovastidning.se
Bildtel:
agneta.skagerstrand@sip.omnitor.se
SDR, Agneta Skagerstrand
Box 300
793 27 Leksand

Prenumerationspris: 300 kr/år

Utebliven tidning: kontakta
prenumeration@dovastidning.se

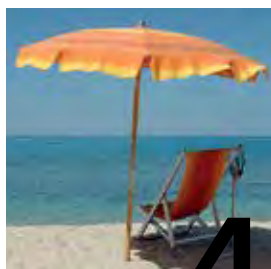
ANNONSER:

Bokas och lämnas till:
annons@dovastidning.se
0506 300 58 eller 0730 562 169
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till:
redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5800 ex

Tryck: Juni 2013
Carlshamn Tryck & Media ab
ISSN 1402-1978

dovastidning.se

I KORTHET

4

NYHETER

5

SIGNERAT:
YIVA BJÖRKLUND

7

DOVASTIDNING.SE

8

SDR:
KONGRESS

10

INTERVJU:
HANNA SEJLITZ

12

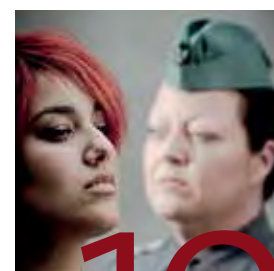
MEDALJÖRERNA

14

ROCHESTER:
SIGN CITY

16

KULTURHÖST

19

FÖRBUNDS-
NYTT

20

UNG

22

KRÖNIKA

26

Adam Kosa fick EU-pris

● Europaparlamentets egen tidning delar ut priser till ett antal EU-parlamentariker årligen. I år var parlamentets första döva ledamot, Adam Kosa, en av dem som fick priset MEP Award. Han kommer från Ungern och har suttit i parlamentet i fyra år. Det pris som han fick tillhör kategorin Arbetsmarknad och sociala frågor. Han har bl.a. sett till att ledamöterna i parlamentet har fått ökad medvetenhet om vad det innebär att ha hörselnedsättning. En svensk fick också priset MEP Award i kategorin Djurskydd: Carl Schlyter från Miljöpartiet. Förkortningen MEP står för Member of European Parliament.

2200

av Almedalsveckans 2285 evenemang var inte tillgängliga för personer med hörselnedsättning, skriver Gotlands Tidningar på ett stort uppslag. Varken tecken-språkstolk eller/och hörselslinga fanns. Det finns diskussioner om det är bättre att ha en tolkpool under veckan där besökare själva kan välja vilket evenemang de vill se tolkat än att kräva att arrangörer ska ha tolk, enligt SDR. Detta eftersom tecken-språkiga inte alltid kommer.

Ofrivillig Spanienresa

● Döve Lars Petter Andresen skulle åka till Stockholm från Oslo. Istället hamnade han i Alicante. När han var på flygplatsen dubbelkol-lade han vilken gate Stockholmsplanet skulle avgå från. Han visade sin biljett vid gaten och blev insläppt. Men efter en timme ombord började han undra varför planet inte gick ner för landning, skriver tidningen VG. Hans medpas-sagerare berättade att planet flög till Alicante. Han tror att det berodde på att han inte hörde det ändrade gatenumret i högtalaren på flyg-platsen. Flygbolaget Norwegian lät honom ta samma plan tillbaka till Oslo kostnadsfritt.

Auris reporter svårt skadad av vattenskoter

● Ulrika Nilsson arbetar som reporter på HRF:s tidning, Auris. I början av juni simmade hon i Mälaren. Plötsligt dök en vattenskoter i rasande hastighet upp och körde rakt in i hennes huvud. Föraren smet från olycksplatsen. Hon låg kvar i vattnet med livshotande skador, skriver hrf.se. Som tur var fanns en läkare i närheten. Denne såg till att Ulrika snabbt kom till sjukhus med helikopter. Det räddade hennes liv, skriver hrf.se. Olyckan berodde inte på att hon var hörselskadad utan på att vattenskotern kom så fort att det inte fanns någon chans att klara sig undan.

Tecken översätts digitalt

● Microsoft Research Asia har i samarbete med Chinese Academy of Sciences tagit fram en teknik som gör att ett tecknat språk kan över-sättas till skriftligt språk eller tal. Man använder apparaten Kinect: en del i TV-spelkonsolen Xbox 360. Kinect går ut på att man spelar med hela kroppen. Ingen handkontroll behövs. Om man till exempel ser en boll är det bara att man sparkar på den. Den översättningsteknik som de utvecklat kan sägas motsvara ett automatiskt taligenkänningsprogram. Den revolutionerande tekniken är i sin linda och använder två- och tredimensionella sensorer. Sök på kinect sign language på Youtube så ser du hur det fungerar.

Ny FB-app för dövblinda

● Post- och telestyrelsen (PTS) ska ta fram en app som gör att personer med dövblindhet kan använda Facebook. Det sociala mediet har enligt PTS ett komplext gränssnitt. Därför behövs anpassningar, till exempel förstpringsprogram och punktskriftsdisplay. PTS har som mål att appen ska vara klar någon gång under våren 2014. När den väl är färdig kommer den att vara i drift i ett år. PTS har ett avtal med företaget Atea, som utvecklar appen på PTS uppdrag. Det avtalet kan förlängas med tre år.

Starkt resultat för Västankvik

● I början av sommaren hade Västankviks folkhögskola för första gången årsstämman i sina egna lokaler. 13 ombud deltog. Den ekonomiska berättelsen och verksamhetsberättelsen presenterades. Skolan gjorde en vinst på drygt 1,4 miljoner kronor. "Det beror dels på att vi hade fler elever och fler asylsökande än vad vi hade budgeterat för", säger rektor Gunilla Kolm till Dövas Tidning.

Illustration Lagergren:

Start för akademisk tolkutbildning

Sverige har länge saknat en akademisk teckenspråks-tolkutbildning. Nu i höst kan Stockholms universitet – till många glädje – erbjuda det. Samtidigt kan det innebära att en eller flera folkhögskolor tvingas lägga ner sin tolkutbildning.

Delar av dövrörelsen och teckenspråkstolkkåren har länge efterfrågat en akademisk tolkutbildning. Tidigare hade teckenspråks- och dövblindtolkutbildningen bara getts vid landets sju folkhögskolor. Nu finns ett alternativ: Stockholms universitets kandidatprogram i teckenspråk och tolkning. Den utbildningen är tre år lång. Studenter som gått den kan fortsätta plugga i ett eller två år för att sedan ha möjlighet att söka till en forskarutbildning.

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) är ansvarig för tolkutbildningen vid folkhögskolorna. På frågan om hur de ser på att universitetet startar ett kandidatprogram i teckenspråk och tolkning svarar de att det är bra.

– Högskoleutbildning kan leda till ökad forskning inom området, vilket i sin tur kan gynna yrket och yrkesutbildningen, säger Christina Grefveberg, utbildningshandläggare vid MYH.

På grund av det nya kandidatprogrammet vid universitetet kommer MYH troligtvis inte att kunna dela ut statsbidrag till alla sju folkhögskolor, vilket innebär att en eller flera av dem kan tvingas lägga ner sin teckenspråks- och dövblindtolkning. De senaste åren har ungefär 40 tolkar utexaminerats därifrån årligen. Från och med 2017 kommer antalet att ligga runt 10-20.

Universitetet har antagit 45 studenter den här hösten. Hur många av dem som kommer att fullfölja kandidatprogrammet och ta examen om tre år, återstår att se. Universitetet har som mål att anta nya studenter en gång per år.

– Det är dock inte slutligt bestämt. Vi måste först komma igång med den här omgången av utbildningen, säger Ingrid Almqvist, föreståndare vid Tolk- och översättarinstitutet.

Kandidatprogrammet innehåller bland annat ungefär tre veckors praktik och tre veckors kurs i taktilt teckenspråk (fem högskolepoäng vardera). Teckenspråks- och dövblindtolk-

Här på Stockholms universitet kommer tolkstudenterna att plugga

utbildningen vid folkhögskolorna erbjuder betydligt längre praktikperioder och mer övningar i taktilt teckenspråk.

– Möjligen kan man inte arbeta som dövblindtolk i samma utsträckning efter kandidatprogrammet som efter folkhögskolans utbildning, säger Ingrid Almqvist.

Pontus Degsell, ordförande för Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB), säger att det inte är något större problem att det i framtiden blir färre utexaminerade tolkar från folkhögskolorna eftersom de sju skolornas kvalitet vad gäller dövblindtolkning i dag är mycket skiftande.

– Vad som är viktigt för FSDB är att det är folkhögskolorna med den bästa kvalitén vad gäller dövblindtolkning som får fortsätta att utbilda tolkar, säger Pontus Degsell.

På frågan om man kan bli en duktig teckenspråkstolk efter att ha studerat vid universitetet svarar Ingrid Almqvist ja.

– Studenterna ska på tre år lära sig att behärska teckenspråk på en mycket avancerad nivå, lära sig att simultantolka och dessutom skriva en akademisk uppsats på 15 högskolepoäng, säger hon.

Den som går kandidatprogrammet kan efter två år välja inriktning: antingen tolkning eller teckenspråk. Den som väljer teckenspråk kan ha nytta av det i sitt yrke där han eller hon använder teckenspråk. Alltså kan det innebära att inte alla de 45 studenterna – om de nu fullföljer utbildningen – blir tolkar.

SDR anser att det är mycket positivt att en akademisk tolkutbildning startar. De vill att det framöver ska erbjudas påbyggnadsutbildning och fördjupning inom olika områden för yrkesverksamma teckenspråkstolkar och för de studenter som vill fortsätta plugga. SDR vill också att det ska finnas utbildning för döva och andra teckenspråkiga i internationell tolkning och relätolkning för personer som kommer från andra länder.

– Att antalet folkhögskolor som erbjuder teckenspråkstolkutbildning minskar behöver inte vara negativt. Det är dock viktigt att behålla de folkhögskolor som kan erbjuda en bra teckenspråksmiljö och en hög kvalitet i utbildningen, säger Hanna Sejlitz, ordförande för SDR.

Mer teckenspråk på SVT och UR

SVT och UR ska texta och teckenspråkstolka ännu mer år 2014-2019. Dessutom ska de göra fler program på teckenspråk under den perioden. SVT vill dock precis som TV4 att de tolkade programmen ska visas i Play, inte i marknätet. De krav som ställs på TV-bolagen är att marknätet är det som gäller.

Regeringen presenterade propositionen Bildning och tillgänglighet - radio och TV i allmänhetens tjänst i somras. Detta eftersom de public service-företagen SR, SVT och UR ska få ett nytt sändningstillstånd för perioden 2014-2019. Propositionen kom med flera nyheter. Bland annat ska TV-licensen vara kvar. När det gäller programmen på teckenspråk och på fem nationella minoritetsspråk ska programutbudet på dessa språk öka varje år. Regeringen gör skillnad på de teckenspråkstolkade programmen och programmen på teckenspråk.

– Det tycker jag är positivt. Man likställer då utbudet (reds anm: programmen på teckenspråk) med de övriga programmen, säger Johan Hartman, chef för hållbar utveckling vid SVT.

SVT och UR ska teckenspråkstolka minst 3 procent av sändningstiden i slutet av tillståndsperioden. På frågan om vad SVT ska göra för program på teckenspråk och tolka under 2014-2019 säger Johan Hartman att det är alldeles för tidigt att svara. SVT ska dock ha ett fortsatt brett utbud på teckenspråk. De krav som ställs på SVT är att de teckenspråkstolkade förstagångssändningarna ska visas i marknätet, inte i SVT Play. Det anser SVT är olyckligt. Utrymmet i marknätet är begränsat. TV4 har samma grundhållning som SVT. Tidigare i år fick de kritik av Myndigheten för radio och TV för att deras teckenspråkstolkade program bara visades i TV4 Play.

– TV flyttar alltmer ut på webben och den bild vi har är att många med behov av tillgänglighetstjänster rör sig mer på webben än i traditionella TV-miljöer, säger Magnus Törnblom vid TV4:s kommunikationsavdelning.

Ett argument som TV4 använder är att det är bättre om döva och hörselskadade kan ta del av de tolkade programmen samtidigt som den övriga publiken. Annars måste de tolkade programmen visas på konstiga och dåliga tider i marknätet, som Magnus Törnblom uttrycker det. TV4 har haft möte med Myndigheten för radio och TV.

– Vi vet ännu inte vad de kommer att föreslå till kulturdepartementet eller vad beslutet blir, säger Magnus Törnblom.

SVT avvaktar med intresse vad myndigheten eller/och regeringen har att säga. Om kraven kvarstår – det vill säga de tolkade programmen måste visas i marknätet – så tänker SVT enligt Johan Hartman följa det som står i sändningstillståndet. De tolkade programmen kan till exempel kanske då visas i SVT 24.

Stig Kjellberg, kanslichef vid Sveriges Dövas Riksförbund, säger att vi nu är i en övergångsfas. Allt fler svenskar har en smart TV med internetanslutning. Det innebär att döva och hörselskadade kan titta på tolkade program i vardagsrummet om de vill. Men problemet är att alla inte har en smart TV, och att inte heller alla äldre har en dator.

SDR gläds åt att SVT och UR ska texta och tolka mer, och sända fler program på teckenspråk, under 2014-2019. Vad som är mindre bra är enligt förbundet att de regionala nyheterna fortfarande inte ska textas eller tolkas. Enligt propositionen ska PTS tillsammans med Institutet för språk och folkminnen och SVT i ett pilotprojekt titta på möjligheten att införa ett automatiskt taligenkänningsprogram på svenska. Alltså översätts replikerna automatiskt till skriven svenska. Om det går att använda så ska samtliga program textas enligt propositionen. I år ska SVT - om de lyckas - texta minst 80 procent av sändningstiden när det gäller program på talad svenska. SDR tycker vidare att det är synd att regeringen anser att SVT och UR ska ha ett större tillgänglighetsansvar än SR.

– Vi missar en del intressanta radioprogram, till exempel Sommar i P1, säger Stig Kjellberg.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: TV4

Teckenspråkstolkade TV-program i höst: TV4 ska bland annat teckenspråkstolka Bonde söker fru, Kalla fakta och Äntligen hemma. De tolkade programmen finns samlade på tv4.se/tv4tolken.

SVT ska fortsätta att teckenspråkstolka Uppdrag Granskning den här hösten, och även Julkalendern i december.

Kulturen är vår spegel

När jag läste kulturvetarlinjen på universitetet för längesedan så fick vi lära oss inte mindre än sju olika definitioner av begreppet kultur. Och då var det ändå bara toppen på isberget, troligen finns det lika många definitioner som det finns kulturfilosofer.

Alla de här definitionerna har självklart mycket gemensamt och grovt skulle man väl kanske våga sammanfatta det med att det finns två sätt av se på ordet. Det finns kultur ur ett antropologiskt perspektiv, det vill säga, folks sätt att leva genom tiderna. Sen finns också det finkulturella begreppet som innehåller människors sätt att uttrycka sig genom litteratur, musik, konst, teater, film, dans och mycket annat.

Människors uttryck i finkulturen är ju också alltid väldigt färgad av människors sätt att leva och de olika konstnärliga uttrycken ger i sin tur en spegelbild av hur människor ser på och upplever sina liv. Det ena fungerar liksom inte utan det andra. Lever vi inte har vi inget att berätta genom konsten och skapar vi inte så kan vi inte leva. Det låter väl kanske en aning pretentiöst men visst ligger det någonting i det? Nu målar ju inte alla människor tavlor eller spelar teater, det finns många

fler sätt att uttrycka sig på. I dagens moderna samhälle kanske de konstnärliga uttrycken tar sig helt nya former, kanske vi ska se tatueringar, piercing och inredningstrender som konstnärliga uttryck för tidens anda? Express yourself som Madonna med strutbehån sjöng någon gång i slutet av 1980-talet. Kläder är en markör för kulturell identitet precis som språk. Genom att visa vem du är hittar du också lättare människor som är som du, som delar dina intressen och värderingar. Och modet i kläder hänger med i samhällsekonomin, vår nutida antropologiska kultur - det är inte för intet som kjolarna blir kortare i goda ekonomiska tider och längre ju sämre samhällsekonomin är. Visst är det intressant?

Mänskliga relationer och rätten att få vara sig själv, att få uttrycka sig fritt är centrala teman i både samhället och i kulturen. Dövfilmfestival har visat film under en helg varje år sedan snart fjorton år tillbaka. Här har vi sett alla möjliga olika filmer på temat mänskliga relationer och rätten att få vara sig själv. I början handlade det mest om hörandes perspektiv på dövas avsaknad av hörsel och då ofta med musik som kontrast och med titlar som Bortom tystnaden. På senare år har vi sett mer och mer av dövas egna filmer och döva filmmakares berättelser har

mindre ofta handlat om kontrasten mellan döva och hörande och mycket mer om vanliga relationer, kärlek, vänskap – det har bara utspelat sig på teckenspråk. En spegel över dövas liv och relationer, att känna igen sig i, att skratta, gråta eller gnissla tänder. Precis som i livet självt. Alltid lika inspirerande!

Genom att se film, teater, foto, eller läsa en bok eller tidning får vi en bild av hur andra människor ser på oss och därmed vidgar vi perspektiven på våra egna liv och på våra medmänniskor. Ganska häftigt eller hur? Genom att uttrycka oss själva blir vi också speglar där vi hjälper andra att se likheter och olikheter.

Express yourself!

Ylva Björklund jobbar på studieförbund och gillar att tända (alldeles för många) värmeljus under mörka höstkvällar.

Västerviks folkhögskola

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

Skolan är öppen året runt och erbjuder olika utbildningar, kurser, läger och konferenser

Utbildningar för döva/ hörselskadade och personer med dövblindhet:

- Allmän kurs
- Svenska för invandrare/Teckenspråk för invandrare, Sfi/Tfi i både Leksand och Stockholm.
- Skolan är godkänd av Skolinspektionen att utfärda betyg i Sfi
- Teckenspråkslinje
- Korta kurser utifrån behov och önskemål

Utbildningar till hörande:

- Teckenspråks- och dövblindtolkutbildning
- Teckenspråkslinje
- Korta kurser i teckenspråk

Uppdragsutbildningar/samverkanskurser:

- TUFF- teckenspråksutbildning för föräldrar till döva barn
- Mottagningsenhet för döva/hörselskadade asylsökande på uppdrag av Migrationsverket
- Korta kurser utifrån beställarens önskemål

Vi bjuder på ett urval kortfattade nyheter som publicerats på vår webb: dovastidning.se
 Artiklarna finns i full version på sajten. Ha för vana att besöka den så missar du inget.

Få besökare på Döv Expo

● I USA är Deaf Expo gratis och drar tusentals besökare. Den svenska versionen – Döv Expo & Konferens – lockade få besökare. Samtidigt som 200 personer tog del av konferensen var det folktomt i utställningssalen. Några av de utställande företag och organisationer som DT talat med, var besvikna.

Först den 20 maj meddelade arrangören att det var gratis att komma och titta på utställningarna under de två Döv Expo & Konferensdagarna. Det skedde via mejl till de redan anmälda deltagarna och Twitter, men inte på Facebook och arrangörens hemsida, doviana.se. Om man ville ta del av föreläsningarna och seminarierna, så kostade det. De hade betalat för att ställa ut och förväntat sig att få valuta för pengarna.

– Jag kan hålla med dem. Det var ett för stort fokus på konferensen. Jag menar dock inte att utställningen är sämre. Döv Expo & Konferens har fått stort genomslag i media. Ändå är intresset för det här arrangemanget inte så stort. Vi ska komma ihåg att det här är det första.

Döviana hoppas att nästa Döv Expo & Konferens, som äger rum om två år, blir ännu bättre.

Länk: <http://korta.nu/dovexpo>

DT på Dövas dag

● Dövas Tidning kommer att finnas på plats då Dövas dag går av stapeln i Sundsvall den 20-22 september, ni kan följa våra rapporter därifrån på dovastidning.se.

För er som är på plats: Kom förbi DT:s monter! För då kan ni träffa Dövas Tidnings redaktörer Niclas Martinsson och Tomas Lagergren och prata med dem och dela av era idéer och tips till oss i vår tips-låda. Vi kommer även att bjuda på hemligt läsgodis. Vi delar även ut Nr 5 och vårens succé – specialnumret Allt om teckenspråk – allt detta helt gratis.

Väl mött!

bildtelefoni.net

Ladda ner...

Ladda ner vår app via Google play eller App Store, sök på "bildtelefoni". Appen är gratis...

Med appen kan du ringa videosamtal till tjänsten bildtelefoni.net och få tillgång till teckenspråkstolk alla dagar mellan 06.00 och 24.00.

Öppet alla dagar: 06.00 - 24.00
 Ring bildtelefoni.net:
 SIP: tolk@tolk.sip.nu
 Taltelefon: 020-28 00 20

3G: 020-20 00 33
 Webbklient: www.tolk.sip.nu
 Skype: bildtelefoni.net
 Mer info: www.bildtelefoni.net

Bowling på hög nivå

På Deaflympics i somras tog Fredric Flink och Anton Elofsson (sittande till höger om Flink) guld i tvåmanna med 2686 poäng. Totalt tog bowlarna hem tre medaljer, en medalj i varje valör. Noterbart är att bakom alla bowlingsmedaljerna stod Anton Elofsson. Sveriges fjärde medaljör var spjutkastaren Theodor Thor som kastade hem bronsmedaljen efter ett kast på 63,05 meter.

Stor Stockholmsdominans – och bara tre kvinnor i styrelsen

Förra året debatterades det i sociala medier om varför SDR aldrig hade haft en kvinna som ordförande och om att förbundet borde bli mer genusmedvetet. Valberedningens förslag i år var fem kvinnor och fyra män från olika delar av Sverige. På kongressen valdes istället sex män och tre kvinnor in och sju kom från Stockholm med omnejd. Hanna Sejlitz blev historisk som den första kvinnan på ordförandeposten.

Kongressens spänningsmoment nummer ett var som vanligt styrelsevalet. Valberedningen föreslog Hanna Sejlitz som ordförande. Eftersom ingen motkandidat fanns blev hon vald till att ta över ordförandeklubban efter Ragnar Veer.

Lars-Åke "Låw" Wikström som var SDR:s ordförande 1992-2009 gladdes åt att det blev just Hanna Sejlitz:

– Det är väldigt positivt. Hanna är ämnad för det intressepolitiska arbetet och har förmåga att kommunicera med hörande beslutsfattare.

Henrik Sundqvist valdes till vice ordförande. Han hade suttit i SDUF:s styrelse i tio år, de sista åren som ordförande.

Valberedningen föreslog fyra män och tre kvinnor som ledamöter. Två av dem var skåningen Anna-Lena Hagnell-Olehn och norrlänningen Malin Törby Vuksa. Istället röstades fem män och två kvinnor in. Nu har styrelsen sju medlemmar från Sörmland och Uppland*, en från Dalarna och en från Västra Götaland. Norrlänningen och skåningen blev inte invalda.

Åsa Gustavsson, ombud från Jönköpings Läns Dövas Förbund, var besviken:

– En god könsbalans gör att styrelsen kan fatta bättre beslut.

Eva Sjöberg från Norrbottens Dövas Teckenspråksförening tyckte att storstadsdominansen är stor, men:

– Styrelsen måste ändå följa medlemmarnas vilja. Så vi behöver inte vara oroliga.

Isabella Hagnell, ordförande för SDUF, framförde att inte heller hennes styrelse är föredömlig. Endast en man sitter i den.

– De nio styrelsemedlemmarna i SDR har olika kompetenser. Så det kan nog bli bra, sade hon.

Anette Ekberg som satt i SDR:s valberedning fram till juni i år antog att den sneda fördelningen – både sett till kön och geografi – till viss del berodde på att kandidaterna aldrig stod på scenen och presenterade sig själva. Åsa Gustavsson och flera andra sa till DT att de ångrade att de inte begärde det.

– Synd! sade hon, som ville betona att hon dock har förtroende för den nya styrelsen.

TEXT: NICLAS MARTINSSON ILLUSTRATION: ANNALENA SANDGREN
FOTO: TOMAS KOLD ERLANDSEN OCH TOMAS LAGERGREN

* Lena Johansmide är tjänstledig från Stockholms universitet i ett år och arbetar nu på Östervångsskolan i Lund. Hon pendlar mellan Malmö och Stockholm, och är därför ännu inskriven i huvudstaden.

MAN – ORANGE
KVINNA – GUL

HANNA SEJLITZ

TOMAS HELLSTRÖM

LENA JOHANSMIDE

HENRIK SUNDQVIST

LOLO DANIELSSON

PATRIK NORDELL

INSJÖN
MATTIAS HELLÖRE

KNIVSTA
TORD RÅDAHL

SANDARED (BORÅS)
GÖRAN ALFREDSSON

STOCKHOLM

Vad tyckte du om den här kongressen?

HELEN MOLNAR, SKÅNE DÖVAS LÄNSFÖRBUND

– I stort sett har allt flutit på bra. Men inte mentometern. Några äldre var osäkra på hur de skulle använda den. När vi skulle välja in sju styrelseledamöter var det många knappar att trycka på. Det var stressigt. Man kan fråga sig om styrelsevalet har gått till på ett riktigt sätt?

MARIANNE JOHANSSON, JÖN-KÖPINGS LÄNS DÖVAS FÖRBUND

– Välplanerad. Lagom med tre kongressdagar. Men punkten Valberedning var rörig och tog sådan tid. Det var som en hönsgård. Roligt med nya, yngre styrelsemedlemmar i SDR.

NIKOLAUS RIEMER, ÖSTERRIKE BOSATT I STOCKHOLM

– Det var fantastiskt bra att man kunde följa den livesända kongressen på webben. I Österrike finns inga sådana möjligheter. Och det österrikiska dövförbundets stämma är inte öppen för besökare.

NICKE ADOLFSSON, ÖSTERGÖT-LANDS DÖVAS LÄNSFÖRBUND

– Bra och effektiv. Tre dagar räckte. Kongressledningen var bra – de var hårda med att hålla tiderna. Ett minus: maten var tråkig. Vi fick potatis alltför ofta. Det hade varit önskvärt med mer grönsaker.

Kortare kongress i år

● I år ägde SDR:s kongress rum i Malmö, vid Stadionmässan. Den var till skillnad från tidigare år endast tre dagar lång. Förbundet hade kortat det högsta beslutande organet inte bara av ekonomiska skäl utan också för att de ville att den skulle vara mer effektiv. 69 ombud deltog. Kongressen inleddes med att en film visades från SDR:s kongress i Malmö 1957. En ung Lars Kruth – dövrörelsens nestor – var med i filmen. Årets tema var "Teckenspråk är så mycket mer än bara ett språk". Bakgrunden var naturligtvis turkos – dövas och teckenspråkets färg.

Musse Pigg populärast

● I år hade SDR en elektronisk rösträkning istället för slutna omröstning när styrelsevalet ägde rum. Ombuden fick testa mentometrarna först. SDR ville se om de användes rätt och om alla 69 ombud hade röstat. Ombuden fick välja vilken av de tre Disney-figurerna de tyckte bäst om. Populärast var Musse Pigg. Näst populärast var Kalle Anka, och sist kom Bambi.

Grönt för Nya vindar

● Kongressen godkände propositionen "Nya vindar". Den går ut på att SDR:s styrelse tillsammans med dövföreningarna under två år gör en översyn av förbundet: perspektivbyte från funktionsnedsättning till språk, hur organisationen ska se ut på nationell, regional och lokal nivå, och vad förbundet ska heta och ha för logga. Resultatet av arbetet presenteras vid förbundsåret 2015.

0,83

SDR-koncernen gjorde en vinst på 0,83 miljoner kronor förra året. Nu uppgår det egna kapitalet till nära 9,7 miljoner kronor.

Från 99 ombud till 52

● Kongressen godkände propositionen om att antalet ombud skulle minska från 99 till 51, och att Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDUF) skulle ha motions- och rösträtt vid SDR:s kongress. Det innebär att SDR:s kongress från och med år 2017 har upp till 52 ombud. Minskningen beror på att de tre senaste SDR-kongresserna haft ett vikande antal ombud. Kongressen år 2002 hade 86 ombud. 2005 kom 77 ombud. 2009 deltog 71 ombud. SDUF:s ordförande Isabella Hagnell tackade för att de hade fått en ombudsplats. "Vi är inte framtiden, vi är nu", sade hon om sitt förbund och dess medlemmar.

Inger Edwall fyllde 70

● Kongressen inleddes den 14 juni. Det var då Inger Edwall, ombud från Uppsala Läns Dövas Förening, fyllde 70 år. Hon ville egentligen hålla sin födelsedag hemlig. "Men fåglarna viskade tydligen...", sa hon, som blev glatt överraskad när alla i kongressalen fick veta att hon hade fyllt år. Hon skulle fira med sin familj efter kongressen.

NAMN: Hanna Cornelia Sejlitz
ÅLDER: 40 år
FAMILJ: Sambo och två barn, 14 och 16 år gamla
BOR: i Täby
YRKE: Ny förbundsordförande på SDR
GÖR HELST: Idrottar, läser, solar
LÄSER HELST: Deckare
SER HELST PÅ TV: Parlamentet
VACKRASTE TECKNET: Lycka/lycklig

Nya tag med Hanna Sejlitz

Den 15 juni blev Hanna Sejlitz historisk. Då valdes hon till ordförande på SDRs kongress i Malmö – därmed blev hon den första kvinnan att leda förbundet i dess 91-åriga historia. Vem är hon? DT träffade henne i det nya arbetsrummet på förbundets kansli i Årstadal i Stockholm för att ta reda på det.

En del känner Hanna Sejlitz som tidigare ombudsman på Hörselskadades riksförbund, HRF, medan andra känner igen henne som basketspelare i dövidrottsklubben Hepha-ta och dövlandslaget med spel bland annat i Solna och Stockholmspolisens.

Hanna Sejlitz föddes 1973 i Köping. Efter tre veckor flyttade familjen till Stockholm, där hon bott sedan dess. Gravyt hörselskadad har hon varit sedan födseln, men läkarna upptäckte det först när hon var 2,5 år gammal.

Det blev hörapparater tillsammans med avläsning. Teckenspråket kom in i bilden för första gången i hennes liv när föräldrarna började teckna med henne, men miljön var inte naturligt teckenspråkig så det hamnade i skymundan. Skolgången de första åren i grundskolan gick bra tills hon kom upp i mellanstadiet, den period de flesta barn blir mer medvetna om sig själva och omvärlden och söker sin identitet.

– Jag märkte att jag inte hängde med i samtalen utan hittade bland annat på egna samtalsämnen för att hoppa in i gänget som pratade för stunden. Först senare, när jag började umgås med döva som påpekade det, märkte jag att det var en överlevnadsstrategi för mig för att ta mig fram. Och det behövde jag ju inte göra när jag var med döva. Då kunde jag se vad alla pratade om, berättar hon.

Sommarlägren som Hisus (föreningen Unga hörselskadade i Stockholm) anordnade var viktiga för Hannas identitet som hörselskadad i en hörande värld. Där kunde hon umgås med likasinnade.

– Som barn bryr du dig inte om vem som hör eller inte, men det finns något som skapar delaktighet som att du inte behöver fråga, eller förklara, alla förstår. Där blev jag medveten om att det finns något annat och att jag inte behöver acceptera att jag är utanför.

I sjuan bytte hon skola och började i en hörselklass på Alvikskolan.

– En viktig tid för mig. Där fick jag se två klasskompisar teckna: de hade teckenspråk som språkval, jag hade valt franska

men jag blev nyfiken. I Alvik fick jag träffa likasinnade och få en identitet. Det hjälpte mig sen när jag började på gymnasiet i Vasalund. Då hade jag fått en bra grund att stå på.

Kärleken till basketen gjorde att hon valde bort riksgymnasiet för döva och hörselskadade i Örebro för att hon ville gå på tre år istället för de fyra år som studenterna i Örebro fick gå på den tiden. Under högstadiet såg hon dövlandslaget spela en vänskapsmatch i Solna. Senare blev dövbasketlegenden Kjell Gunnå tipsad om henne. Hanna fick spela i många mästerskap och var med och vann guld i Deaflympics i Taiwan 2009, där de till slut slog USA efter tre raka finaler.

Hannas engagemang i föreningslivet började med att hon var ledare på olika sommarläger för barn, efter att ha varit deltagare själv. Senare blev hon övertalad att sitta i styrelser. Diskussionerna i styrelsen är något hon tycker om. Viljan att debattera har hon hemifrån.

– Hemma har vi alltid diskuterat olika saker. Det har aldrig varit fel att tycka olika i familjen. Det är intressant att diskutera och lära sig av varandra. Det har jag nytta av idag. Och föreningslivet är för mig att man har roligt tillsammans, det var det som drog från början.

Tiden i Unga hörselskadade (UH) har format Hanna mycket. Då diskuterades hörsel och identitet mycket i UH. Samma frågor som Hanna gick runt och funderade kring under samma period.

– Sådana diskussioner fanns inte bland döva då. Då hade man bara dövskolan och inga hörselhjälpmedel som Cochlea implantat (CI).

Efter att ha avverkat en rad hörselorganisationer på olika nivåer har Hanna Sejlitz kommit till Sveriges Dövas Riksförbund, som hon fått förtroendet att leda fram till 2017. Den första tiden på förbundet kommer Hanna Sejlitz att analysera förbundet.

– Jag gillar att utveckla organisationer. Jag kommer att lyssna in vad anställda, förtroendevalda och medlemmar inom förbundet vill att SDR ska göra och sammanställa det. Jag är ganska demokratisk som ledare. Den ledarstilen kanske tar längre tid, men saker måste få ta tid – besluten blir bättre då, tror hon som ser att förbundet har en rad utmaningar framför sig. Två av dem är enligt Hanna kommunernas okunskap om döva inom äldreomsorgen och i skolor på kommunal nivå.

En annan stor utmaning är att visa på teckenspråkets betydelse. Det i en tid då de traditionella teckenspråksmiljöerna som funnits länge, till exempel dövskolorna, har förändrats i och med att majoriteten av döva barn idag växer upp med CI. Och en del föräldrar ser integrerad skolgång som ett alternativ i större utsträckning idag än tidigare.

Något Hanna själv upplevt själv:

– Jag har varit i olika världar och nu när SDR funderar kring sin framtida organisation, där tror jag att jag har något att ge förbundet, säger Hanna Sejlitz.

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

Dövsveriges finaste priser delades ut på kongressen

Nio medaljprydda eldsjälar

Kruthmedalj:

NR 25 GUNNEL BACKENROTH

blev pionjär inom det psykosociala området för döva under 70- och 80-talen när hon öppnade möjligheten för döva att träffas i grupp och samtala om svåra ämnen. Gunnel har under många år varit verksam vid Psykologiska Institutionen vid Stockholms Universitet. Hon har under sin långa karriär initierat och lett många forskningsprojekt som alla haft utgångspunkt i dövas psykosociala situation.

NR 26 CHRISTA EKHOLM

har gjort ovärderliga insatser för teckenspråkets ställning i Sverige. Christa var ledamot i SDRs förbundsstyrelse mellan 1982 och 1986. Därefter började hon arbeta hos SDR och utvecklade läromedel för teckenspråksundervisning för vuxna. Christa har förändrat kyrkans attityd till teckenspråket; genom predikningar på teckenspråk och inte tecknad svenska. Hon var initiativtagare till föregångaren till TUFF – teckenspråksutbildning för föräldrar.

NR 27 GUNNAR HELLSTRÖM

har gjort en banbrytande utveckling av bildtelefoniteknologi. Idag är videokommunikation väletablerad och tillhör den självklara vardagen hos många döva. Gunnar har också gjort en stor insats för standardisering av texttelefonkommunikation i Europa, och också fått en utmärkelse "Outstanding REACH112 Award" för sina insatser för ett tillgängligare 112 nummer i Europa. Gunnar är specialiserad på telekom och informationsteknologi med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning som specifikt område.

NR 28 JOSETTE BUSHELL-MINGO

har genom sin konstnärlighet gjort en stor insats för modern scenkonst. Som konstnärlig ledare på Riksteaterns Tyst Teater har hon genom sin begåvning och underbart inspirerande sätt kombinerat teckenspråk och talspråk med sång, musik och dans, och låtit teckenspråkiga döva, hörselskadade och hörande förenas och spränga gränser i den kritikerrosade Visukalen Fame. Hon har genom sin konstnärliga storhet lyft fram det svenska teckenspråket, och skapat stor förståelse för mångfald och minoritetsspråkets plats i samhället.

Låw International Award:

NR 7 ASGER BERGMANN

från Danmark är en betydelsefull person för arbete med utbildningsfrågor, teckenspråksfrågor och inte minst teckenspråkstolkutbildning på internationell nivå. Asger har varit aktiv i Dövas Nordiska Råd, DNR, i European Union of the Deaf, EUD, samt i World Federation of the Deaf, WFD.

NR 8 KNUD SØNDERGAARD

började sin internationella karriär 1971 som ordförande i DNR:s sportsektion, och fortsatte inom dövsport på nordisk nivå och för internationell handikappidrott fram till 2011. Under många år var Knud generalsekreterare för CISS, namnbytt till Deaflympics, ledamot i Dövas Nordiska Råd och i en nordisk stiftelse för döva med flerhandikapp, haft olika uppdrag för European Union of the Deaf (EUD), de sista 14 åren som ordförande.

Guldtecken:

NR 18 GULL-BRITT ENGDAHL

är hörande och med döva föräldrar. Hon är en kulturpersonlighet som på ett unikt sätt bidragit till kunskapsspridningen om svenskt teckenspråk, både som teckenspråkstolk och som dövkonsulent. Hon har gjort fina ideella insatser, bl.a. som ledare i Teckenkören. Gull-Britt är än idag en eldsjäl som verkar för bevarandet av Göteborg Dövas förenings sommaranläggning på Björkö.

NR 19 YVONNE MODIG

är en norrländsk eldsjäl som har gjort stora insatser för dövrörelsen i hela landet. Hon var styrelseledamot i SDRs 1992-2009, bl.a. som vice ordförande. Inom SDR var Yvonne pådrivande för satsningar på kvinno- och familje frågor. Men det är framförallt för hennes stora engagemang för biståndsverksamhet bl.a. i Laos som Yvonne får Guldtecken.

NR 20 FILIP BURMAN & MINDY DRAPSA

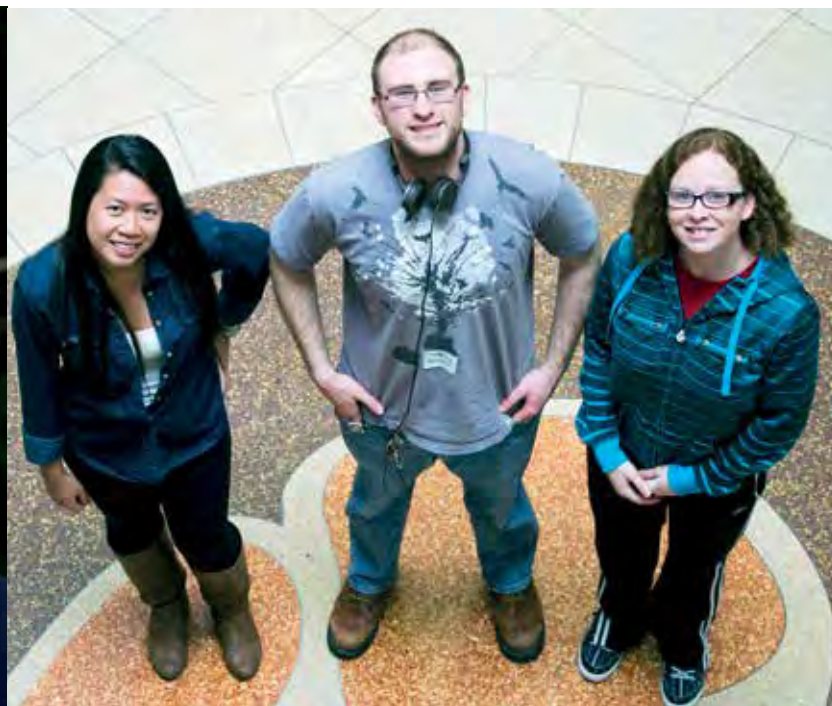
Filip Burman och Mindy Drapsa är två unga döva filmmakare som har förverkligat sin vision att berika människor och samhälle med teckenspråk och teckenspråkiga produktioner. Med anders.se, en banbrytande tv-serie och den senare informationsfilmen "Jag ser vad mitt barn säger" visar Filip och Mindy att de är goda förebilder för andra unga döva genom att på ett både modigt och professionellt sätt anta nya utmaningar och förverkliga sina drömmar.

FOTO: TOMAS KOLD ERLANDSEN

Gerard Buckley är rektor för 1200 döva och hörselskadade studenter på NTID i USA

Melissa Keomoungkhoch, Brian Polstra och Megan Bernella tycker att NTID förbereder dem inför framtiden

"Välkomna till den bästa

I östra USA ligger universitetsstaden Rochester. Här studerar 1 200 döva elever. Vi reste till staden som kallas Sign City för att lära oss om teckenspråkstolkar, självförtroende och hur man övertygar Google att anställa döv personal.

– **Välkomna till den bästa platsen** i världen för döva.

Rektor Gerard Buckley bjuder in oss på sitt kontor. Han har jobbat på NTID, National Technical Institute for the Deaf, i över 20 år. Här har han samlat ca 1 200 studenter från hela världen. Alla med en sak gemensamt – de är döva eller hörselskadade.

NTID är en del av universitetet Rochester Institute of Technology, RIT, och ligger vid Ontariosjöns södra kant.

Under eftermiddagen pågick en debatt mellan de olika studentgrupperna på RIT. Att en av grupperna bestod av döva studenter fick ingen att höja på ögonbrynen.

– Det är normen här nu. De senaste åren har två döva valts till studentrepresentanter, och det är inget någon här reflekterar över, säger Gerard Buckley.

Interaktionen som han pratar om har inte kommit av sig själv. När de första döva eleverna kom till RIT 1968 blev de trakasserade och mobbade, inte helt olikt hur svarta elever behandlades på universitet i USA under samma period. Sedan dess har universitetet jobbat konsekvent med dialogen mellan döva och hörande.

– Går man in i ett rum på NTID så tecknar vi oavsett om man är hörande eller döv. Det handlar om respekt, säger Larry Pratt som är kommunikationsansvarig.

För 19-åriga Megan Bernella från Chicago har NTID förändrat livet.

– Möjligheterna för döva är fantastiska här. Framförallt finns det döva ledare, och möjligheter för oss att lära oss ledarskap. Det finns inte ute i världen.

Teckenspråkstolkarna har en speciell status då NTID är den skola som har flest tolkar i världen, 124 stycken, och erbjuder 17 000 tolktimmar förra året. Och genomsnittstolken har varit på NTID i nästan 15 år.

– Hur översätter man fotosyntes? Det är sådana frågor våra tolkar hanterar varje dag, säger Gerard Buckley.

NTID erbjuder en rad lösningar för sina studenter. Man kan få anteckningar från kurserna, som även läggs ut på nätet. Alla NTID:s lokaler är utrustade med teleslingor, och även de flesta av RIT:s. Och sedan finns den populära tjänsten C-Print.

Det är NTID själva som utvecklat C-Print, ett tal-till-text-system som studenterna har tillgång till under föreläsningar som inte är anpassade för döva.

– De behöver inte sitta längst fram mitt i klassen för att försöka hänga med. Och så gillar studenterna att andras frågor kommer med i transkriberingen, säger Wendy Eldrige som är en av 56 personer på NTID som jobbar med C-Print.

Melissa Keomoungkhoch är 21 år och gör sitt första år här.

– Jag använder C-Print hela tiden. Jag pluggade på ett vanligt universitet innan och det går inte att jämföra med de möjligheter som finns här.

Hennes kompis Benjamin Polstra, 20 år, håller med. Han flyttade hit från Indiana för att studera IT.

Wendy Eldridge är en av 56 anställda på universitetets textningsavdelning

Larry Pratt visar universitetets hörselklinik. Studenterna har även tillgång till talpedagoger under sin tid på skolan

platsen i världen för döva”

– Jag trodde att det skulle vara ganska lätt, men det har verkligen varit tufft. Jag måste jobba hårt för att bevisa mig själv.

Dr. Gerard Buckley tycker det är bra att skolan är tuff. För det är arbetslivet också. Av den anledningen bjuder NTID in företag på en mässa varje år. Syftet är att vänja dem vid tanken att anställa döv personal.

– Många företag låter bli annars. Vi förklarar för dem att de stereotyper som finns inte är sanna.

Studenterna går kurser i hur man kommer ut på arbetsmarknaden.

– Vi lär ut hur man hanterar anställningsintervjuer. De får öva med riktiga arbetsgivare och feedbacken där är ovärderlig, säger Larry Pratt.

Utöver de praktiska detaljerna erbjuder Larry Pratt och NTID tider med talpedagog, för dem som själva vill. De lär även ut läpptydning och en hörapparatklinik står öppen för alla.

Det är också här NTID skiljer sig från andra. Gallaudet i Washington D.C. är ett annat universitet för döva. Där finns fler program att välja mellan och deras teckenspråkskurser håller högsta klass.

– Men på NTID får du ett jobb när du är klar. 91 procent av våra studenter är anställda ett år efter examen, säger Gerard.

Brian Polstra har redan bestämt sig för vad han vill göra när studietiden är över.

– Jag vill jobba på Google. Det här är en bra plats att bygga självförtroende, och folk vet vad vi som pluggat här kan.

Finskattade Megan Bernella tänker resa världen runt.

– Jag ska bli lärare. Jag vill resa till andra länder där de är i behov av lärare. Det hade varit omöjligt för mig att uppfylla mina mål om NTID inte fanns.

Trots att Megan Bernella vill se sig om i världen är det inte en långsökt gissning att hon till slut slår sig ned i Rochester. Staden kallas Sign City, teckenspråksstaden, i USA tack vare sina många döva invånare. Här kan både försäljaren i klädfaffären och servitrisen på restaurangen teckenspråk.

– Hit kommer man och finner sig själv för första gången. Och sedan vill man stanna, säger Gerard Buckley.

TEXT OCH FOTO: ANTON ASSARSSON & MIKAEL DELIN

NTID ÖPPNADE 1968

RIT fick i uppdrag att inhysa NTID 1965 som ett led i en bredare utbildningsreform. De första studenterna började på NTID tre år senare.

RIT har 18 000 studenter, av dessa tillhör ungefär 1 200 NTID och av dem är drygt 100 internationella studenter. Dessa kommer främst från Kanada, men även Indien, Nederländerna och Jamaica.

Det kostar 23 000 dollar att studera och bo på NTID årligen, för internationella studenter är priset nästan det dubbla. Eftersom NTID varje år får ett stöd på 62 miljoner dollar av den amerikanska kongressen är det hälften så dyrt att studera på NTID som det är på RIT.

6 frågor:

Staffan Hellström,
postdoktoral forskare vid RIT

Du arbetar som postdoktoral forskare vid RIT och forskar i avancerade solceller på nanoenergiavdelningen. Hur trivs du?

– Bra. Jag har ett intressant jobb och RIT ligger i en trevlig stad.

Hur länge ska du jobba där?

– Det vet jag inte än. Jag är kontrakterad fram till november. De har sagt att de vill att jag ska fortsätta hos dem men i USA är det mycket besparingar överallt. RIT söker pengar för att kunna ha mig kvar.

Du arbetar på RIT, inte NTID. Så det innebär att du har tolk?

– Ja, jag har tolk på möten och när jag går på någon föreläsning. RIT:s tolkar är väldigt duktiga. De förstår "vårt" språk och behöver inte komma på nya tecken eller fråga mig om vilka tecken vi ska använda.

Du berättade på Facebook att du reagerade när tolken frågade om du ville ha "deaf coffee"?

– Vi firade vår chef, som hade fått ett fint pris. Då åt vi middag. Tolken satt mitt emot mig. Hon tecknade "Deaf coffee or coffee" när servitören kom fram till mig och frågade vilken kaffesort jag ville ha. Jag blev ställd. Tolken log och förklarade att deaf-tecknet betyder decaf (reds anm: koffeinfritt).

Märks det att du bor i Sign City, som Rochester kallas för?

– Många många kan teckna mer eller mindre här. Jag besökte en döv tandläkare förra veckan. Och många affärsrespektörer och kassörskor kan lite teckenspråk. När någon börjar prata med mig i en korridor på RIT svarar jag att jag är döv. Då händer det ganska ofta att den byter till teckenspråk.

Något du skulle vilja tillägga?

– Fler döva svenskar borde söka till RIT/NTID, inte bara Gallaudet. Många döva pluggar humaniora och samhällsvetenskap. Det behövs fler döva inom teknikområdet. RIT har ett gott rykte i USA. Så man kan vara säker på att man får en bra utbildning här.

NICLAS MARTINSSON

alltomteckenspråk

Ett specialnummer för alla som är nyfikna på teckenspråk.

Dövas Tidnings specialnummer Allt om teckenspråk har blivit en stor succé. Nu har vi tryckt fler. Vill du beställa tidningen till din arbetsplats eller skola? Mejla ditt namn, adress och antal exemplar till bestallning@dovastidning.se Du betalar bara portot.

**Succén
fortsätter!**

KULTUR

HÖST

I höst syns den döve sydafrikanske regissören Louis Neethling extra mycket i TV-rutan. SVT visar nämligen fyra av hans filmer. Även den nya dramakomediserien, *Inte värre än andra*, regisseras av Neethling.

En annan aktuell person är Mindy Drapsa som debuterar som teaterregissör med sin pjäs *Ljuset i sprickan* för Tyst Teater.

Här nedan bjuder DT på ett urval av höstens kulturutbud som framförs på teckenspråk. Mycket nöje!

TEATER:

14 oktober: Tyst Teaters *Ljuset i sprickan*

En dömd fånge och en fängelsevakt i ett låst rum. Båda är döva men från olika generationer. När det förflutna möter nuet blir kollisionen oundviklig. Vem är den verkliga fången, och är fängelset mer psykiskt än fysiskt? Turnépremiär på Folkets Hus, Vänersborg.

TV:

Louis Neethling special:

Filmer regisserade av Louis Neethling.

7 sept: Fortfarande här (*Still here*)

En dramakomedi om en grupp åldrande artister som tar saken i egna händer när en av deras vänner, Ruby, blir sjuk. SVT2 kl 17.40

14 sept: Sagan om staden London (*Fairytale of London town*)

En bitterljuv nutidssaga. Dramakomedi om tre kvinnor som tillbringar julen på olika sätt innan en oväntad händelse för dem samman. SVT2 kl 17.45

21 sept: Komma hem (*Coming home*)

Drama om en man som avslöjar sanningen om sitt förflutna. SVT2 kl 17.45

28 sept: Avgångshallen (*Departure lounge*)

Drama kring vänskap och solidaritet. En ung man kämpar för att ta itu med sin bakgrund. När han möter en döende patient på sjukhuset växer en vänskap mellan dem. SVT2 kl 17.45

5 okt: Filmmakare på många språk

Ett porträtt av Louis Neethling. SVT2 kl 17.45

21 oktober: Inte värre än andra

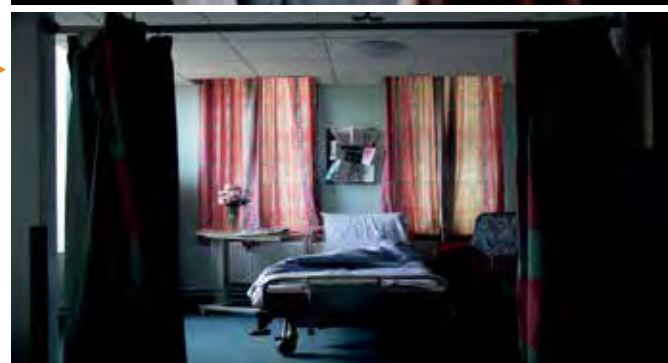
En dramakomedi om familjen Johansson. Ett tv-team ska göra en dokumentär om familjen och då kan vad som helst hända. Sänds i tio avsnitt (v 43-52) SVT2 kl 19.30

FILM:

29-30 november: Dövfilmfestival

14:e Dövfilmfestival äger som vanligt på biografen Zita i Stockholm. Då visas filmer som är producerade av döva.

FOTO: URBAN JÖRÉN OCH LOUIS NEETHLING

DÖVFILM FESTIVAL

Nya vindar i SDR

I skrivande stund sitter jag och tittar ut genom fönstret och vindarna drar i träden utanför. Och det blåser även nya vindar i SDR. Efter en kongress där många viktiga beslut fattats har vi en ny förbundsstyrelse och SDR har många frågor att ta tag i. Till exempel propositionen "Nya vindar" där vi ska arbeta med förslag hur vi ska möta de förändringar som sker i omvärlden och hur vi ska organisera oss.

Jag vill tacka för det förtroende jag fått av kongressen och allt stöd ni medlemmar har gett mig. Att få vara ordförande för ett så viktigt förbund som SDR är stort och spännande. Det organisationsengagemang som började redan när jag var barn har jag nu förmånen att arbeta med på heltid.

Jag har varit aktiv i organisationer så länge jag kan minnas – så när och var började intresset? Varför har jag ägnat nästan hela livet åt att delta i organisationsaktiviteter, intressepolitiska diskussioner och olika möten? Jag kommer från en familj där vi pratar om vad vi tycker och tänker. Blir jag förbannad, arg, ledsen eller inte håller med – då är det naturligt att säga det och efteråt känns det bra att få ha pratat igenom det. Genom att göra det igen och igen har jag också utvecklats i att formulera mig, argumentera, lyssna in andra och också att uppskatta och värdesätta diskussioner. För det är när olika åsikter och perspektiv möts i respekt som man oftast lär sig mest. Min familj har också haft ett samhällsengagemang – i mina första demonstrationståg satt jag i barnvagn.

Att ha blivit lyssnad på och respekterad för den jag är har skapat en grundtrygghet i att våga och vilja "ta fajten" när

det behövs. Allt ifrån när jag själv eller andra människor diskrimineras till när min dotter får dålig skolmat. Jag trivs när jag får vara där jag kan påverka och göra skillnad och där jag kan ge stöd till och inspirera andra.

Och det har jag gjort i olika roller som förtroendevald och tjänsteman i olika organisationer. På vägen har jag fått med mig viktig erfarenhet och mött många intressanta människor som har bidragit till en fortsatt lust att arbeta för de frågor jag brinner för.

Så när jag fick frågan om att ställa upp som SDRs ordförande blev jag mycket glad och hedrad. Som den engagerade människa jag är var jag naturligtvis intresserad – men var jag beredd? Efter en tids funderingar där jag bland annat pratade med mina två barn och sambo kom jag fram till att jag är redo! Jag har erfarenhet, jag har engagemanget och jag vill arbeta för teckenspråkigas rättigheter och möjligheter. Det finns mycket att göra och det finns mycket i samhället som behöver förbättras. Ofta beror brister på okunskap och felaktiga prioriteringar. Därför behövs information och att alla beslut som rör oss måste fattas i samråd med oss, i andan "inget om oss – utan oss!".

Men jag tillsammans med förbundsstyrelsen klarar det inte ensamma. En organisations framgång är resultatet av varje individs insats tillsammans. Så jag hoppas att du vill vara med och stödja SDRs arbete – på ditt sätt, utifrån vad som engagerar dig, och att vi kan samarbeta för att nå dit vi vill!

HANNA SEJLITZ, FÖRBUNDSORDFÖRANDE SDR

SDR Stockholm
SDR, Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm
Tel. vxl: 08 442 14 61
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247 641 00
Fax: 0247 105 97

Förbundsordförande:
Hanna Sejlitz
hanna.sejlitz@sdr.org
0723 211 132 (sms/3G)

Kommunikationsansvarig:
Helena Fremnell
hfre@sdr.org
0702 154 633 (tal/sms)

sdr@sdr.org
www.sdr.org

Material till Slingan:
webbredax@sdr.org
Fax: 08 442 14 99

Bli medlem:
medlem@sdr.org

Försäljning:
shop@sdr.org
Tel vx: 0247 140 65
Fax: 0247 105 97

Sveriges Dövas Pensionärsförbund:
info@sdpf.se

Västanviks Folkhögskola
Winterommes väg 5
793 27 Leksand
Texttel: 0247 641 24
Fax: 0247 101 65
www.vastanviksfhs.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Bluffare fortsätter lura folk

● Bluffen med insamlingslistor har fortsatt under hela sommaren. De flesta orter i Sverige har fått besök av personer som utger sig för att vara döva och samlar in pengar för något sorts center för döva och funktionshindrade barn.

I Östersunds tingsrätt har en person dömts för bedrägeri, och rätten skriver: "X (personen) har falskeligen utgett sig för att samla in pengar åt en välgörenhetsorganisation genom att uppvisa intyg/blankett." X påstod att han inte förstod vad det stod på lappen, men rätten trodde inte på honom, utan anser att han måste ha varit medveten om innehållet och syftet och därmed uppsåtligt vilselett målsäganden (en person som gett 40 kr och sen insett att han blivit lurad och polisanmält X).

I början av juli kom ytterligare en dom i Norrtälje tingsrätt, gällande samma tillvägagångssätt. Och i skrivande stund är fyra personer gripna i Umeå och Skellefteå, och där väntar rättegång.

Kriminalinspektör Lars Minnedal vid Stockholmspolisen skriver i mejl till SDR att det är positivt att detta uppmärksamhetsmats rejält i media under sommaren. Flera personer har också blivit både gripna och dömda vilket förhoppningsvis sprider sig bland bedragarna. Sen tror han också att det lugnar sig efter sommaren, eftersom det helt enkelt blir för kallt att vistas utomhus på vintern. Men också att det är fullt tänkbart att samma sommarplåga återkommer även nästa år.

Ja, om han får rätt så ska vi vara bättre förberedda då. SDR har gjort ett enkelt flygblad med rubriken *Låt er inte luras!* På flygbladet syns tre exempel på insamlingslistor, och i texten framgår att det INTE är SDR eller någon dövförening eller annan seriös organisation som står bakom dessa insamlingar. Flygbladet kan hämtas på www.sdr.org.

Det första kanslimötet

● Säsongens första intressepolitiska kanslimöte med nya ordföranden Hanna Sejlitz har just ägt rum. Största delen ägnades åt att fördela de motioner som kongressen bifallit mellan olika handläggare. Inför arbetet med propositionen Nya Vindar diskuterades hur vi ska involvera medlemmar och dövföreningar i arbetet för att skapa det framtida SDR.

Årlig sjukamp på Grönan

● Efter mötet tog personalen och nya ordföranden Djurgårdsfärjan till Gröna Lund, för den årligen återkommande sjukampen. Fem lag med tre i varje kämpade hårt om segern, både individuellt och för lagen. Ordförande Hanna visade på sina goda ledaregenskaper genom att strukturera spelordningen – alla går tillsammans. Några visade häpnadsväckande talanger i avancerade grenar, rulla liten boll i uppförsläge, skjuta slangbolla på uppställda burkar, skjuta mittiprick med lasersikte! Första platsen knep Johanna Karmgård, tätt följd av Florian Tirnovan.

Hur gick det för ordförande Hanna?

– "Jag kom ohjälpligt sist", kommenterar Hanna resultatet med ett stort skratt.

Vinnande laget bestod av Johanna Karmgård, Alexia Lefebvre och DT-redaktören Niclas Martinsson, följt av tvåan Florians lag med Åsa Henningsson och Helena Fremnell.

UR söker deltagare

● UR söker föräldrar och familjer som vill medverka i en ny tv-serie om föräldraskap, livsval, könsroller och hur vi har det med våra barn. De letar särskilt efter familjer med erfarenhet av någon form av funktionsnedsättning och gärna med olika sorters etniskt ursprung. Kanske en familj som inte ser ut som en traditionell kärnfamilj, eller står inför ett uppbrott, eller två familjer som ska bli en ny.

Premiär januari 2014. Intresserad? Maila: familjen@ur.se

Dövstudier

● Vi har fått in över sexhundra olika tips efter vår efterlysning om böcker, video och artiklar som handlar om kultur, historia och rörelse.

Men vi slutar inte att samla, så fortsatt skicka och tipsa oss. Speciellt artiklar behöver vi få in mer av. Mejla till: dovstudier@sdr.org.

För att fira projektets halvårsdag gjorde vi en frågesport som blev populär och efterfrågad bland deltagare på SDUFs årsstämma och SDRs kongress samt vid familjeläger i Leksand. Här nedan ger vi prov på tre frågor som fanns med i frågesporten.

På Dövas dag i Sundsvall kommer vi att ha frågesport under utställningen. Det blir också möjligt att ta med frågesportprogrammet, som liknar Jeopardy, hem, för att ytterligare sprida kunskap. Ett av syftena med projektet är ju just att spränga våra gränser när det gäller kunskapen om dövstudier.

Historia: På Milanokongressen 1880 vann talmetoden... med hur många röster?

Kultur: Vilket år började man använda begreppet Dövkultur i Sverige?

Blandat: Vilket år skedde den officiella ändringen från dövtum till döv?

SDUF i Almedalen: "Jag är inte jobbig, jag är viktig!"

Tidigare år samarbetade vi med flera hörselorganisationer under Almedalsveckan. I år valde vi att samarbeta med projektet *En Stärkt Röst*, som SDUF är delägare i. Projektet går ut på att på sikt öka unga personers med funktionsnedsättningar inflytande i samhället. Läs mer om projektet på hemsidan www.enstarktrost.se. Vi hade på oss lila tröjor med texten "Jag är inte jobbig, jag är viktig!" från projektet. Barn- och äldreminister Maria Larsson hyllade dem.

Projektet hade olika arrangemang, bland annat ett seminarium där politiker deltog och där Lars Ohly var moderator. Lars skötte sin roll riktigt bra och ställde verkligen politikerna mot väggen. Vår före detta ordförande och nuvarande medlem Malin Johansson var med i paneldebatten och även hon skötte sig riktigt bra. Tyvärr var politikerna duktiga på att snacka sig ur. Med andra ord inget nytt.

Vi i Almedalsgruppen – bestående av två styrelsemedlemmar, tre SDUF-medlemmar och en tjänsteman – gick också på seminarier och lobbade politiker. Det var ett bra sätt att synlig-

göra oss då vi hade teckenspråkstolk. Tolkarna stod på scenen. Vi förberedde ett antal frågor inför varje seminarium vi skulle på. Här var det viktigt att ställa rätt fråga och få ett riktigt svar, är det inte någon spetsfråga så kan svaret bli suddigt och i värsta fall utebli.

Ett seminarium tidigt på morgonen handlade om barnkonventionen och om hur vi kan dra nytta av den. Barn- och äldreminister Maria Larsson var på plats och svarade på frågor, hon såg oss med våra t-shirts och sa på scenen "Dessa fina tröjor med mottot 'Jag är inte jobbig, jag är viktig!'. Mottot är så sant!" och pekade på oss.

Efter det satte hon sig på raden framför oss. Vår gamla styrelsemedlem, Charlotta Sjölander, tog tillfället i akt och pratade med Maria om barnkonventionen, om den skyddade barn med funktionsnedsättning tillräckligt? Det var en givande diskussion, det märktes att vi gjorde avtryck hos henne.

Vi längtar redan till nästa Almedalsvecka, då är det valår!

FLORIAN TIRNOVAN, UNGDOMSKONSULENT

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Förmansvägen. 2, 6 tr
117 43 Stockholm
www.sduf.se

Mejla: sduf@sdrf.se
Blogg: www.s-d-u.se/blogg
Twitter: @_sduf
Facebook: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Förbundsordförande:
Isabella Hagnell
isabella.hagnell@sdrf.se
073 504 39 33 (sms/3G)

SDUF:s Ellinor till det stora äpplet

Visste ni att världen har mer än en miljard människor med funktionsnedsättning? Jag åkte till New Yor för att delta i statspartsmötet (17-19 juli) om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Mötet var i FN:s högkvarter. Parallellt med konferensen höll olika länder i sina presentationer om vad de hade gjort på tillgänglighetsområdet. Mest intressant var Danmarks presentation. Vårt grannland berättade om en föredömligt tillgänglig kontorsbyggnad. Även Kenyas presentation var intressant. De berättade om mikrolån till personer med funktionsnedsättning så att de kan starta eget och försörja sig själva. EUD:s ordförande Markku Jokinen och WFD:s ordförande Colin Allen var också med på konferensen.

ELLINOR PERSSON, SDUF-STYRELSEMEDLEM

Vinner Norrland igen?

Vi ska ha styrelsemöte den 6-8 september i Göteborg, i samband med stadskampen som arrangeras av GTU, Göteborgs Teckenspråkiga Ungdomsklubb. Vi kommer att vara på plats lördag förmiddag och ser på när ungdomsklubbarna gör upp vilken stad som är bäst i Sverige. Kommer Norrlands Ungdomsklubb att försvara sin titel från förra året? Det är riktigt roligt att Stadskampen som bara var en liten grej i början har blivit permanent och arrangeras varje år av ungdomsklubbarna med finansstöd från SDUF

Ungdomsklubbskonferens i höst

Ungdomsklubbskonferens är uppskattad av våra ungdomsklubbar och det planeras för fullt inför detta års upplaga av konferensen. Den kommer att bli av under senhösten

SDUF är med på Dövas dag

Dövas Dag 2013 kommer att bli av i Sundsvall 20-22 september. SDUF finns på plats. Vår Dövas Dag-fond har tagit emot ansökningarna från ungdomsklubbarna för transport och fonden har delat ut pengarna.

Äntligen ny hemsida

Vi jobbar på med en efterlängtat ny hemsida. Den lanseras inom snar framtid. Håll utkik!

www.sduf.se

Lyckad pensionärsträff på Island

I somras hade vi nordisk pensionärsträff på Island. Alla från de nordiska dövpensionärsförbunden var överens om att vädret och programmet var toppen. Vi var alla nöjda med de trevliga utflykterna och de intressanta sevärdheterna. Bland annat besökte vi badanläggningen Fontana och åkte buss till Geysir där vi såg hur den heta källan kastade upp en drygt 50 meter hög fontän av kokande vatten och vattenånga. Vi tog också en båttur längs Västmannaöarna. Där såg vi många lunnefåglar. Och så åkte vi och kollade på lava från vulkanutbrottet 1973. Det var fruktansvärt att se de förstörda byggnaderna och vägarna. Vi gjorde också en utflykt till Reykjavik där vi besökte stadens dövförening. Den har, om jag minns rätt, 55 medlemmar. Och så gick vi och shoppade. Dagen innan vi flög hem badade vi i Blå lagunen. Det var härligt! Vi vill alla tacka Islands Dövas Pensionärsförbund för ett så perfekt arrangemang!

Stig Bengtsson

Historisk stadsvandring i Göteborg

Dagen före Teckenspråkets dag hölls en stadsvandring för teckenspråkiga i Göteborg. Kunniga Lennart Andersson ledde oss omgående in i dövas historia. På Kungsgatan 28 bildades år 1922 Dövas väl, numera Hörselskadades förening HRF, av den driftiga Annie Koch från Värmland. Hon var förskolelärare och anlätades av Fredrik Nordin som lärare på den förskola för döva som startades 1902. Annie Koch var en unik färgstark kvinna som beundransvärt värnade om döva i alla åldrar, samt deras teckenspråk.

Dövas rätt till jobb och utbildning var viktig. Chalmers i Göteborg startades 1829. I sitt testamente uttryckte William Chalmers sin önskan att barn från fattiga familjer skulle gå på skolan. Efter avslutad utbildning skulle de kunna få jobb och därmed ge något tillbaka till samhället. Även dövskolorna sände manliga elever till Chalmers för praktisk utbildning. Vår vandring gick bland annat förbi Västra Skansgatan där döv-läraren Alma Abrahamsson månade om och undervisade döva barn i 45 långa år. Så betydelsefulla hennes insatser var för oss döva genom hennes engagemang som tolk, kursordnare och förskolelärare, och alla de fritids- och sommaraktiviteter hon ordnade. Stadsvandringen avslutades vid Järntorget där Göteborgs Dövas förening bildades 1912. Med den hängivna och driftiga Dan Andersson som föreningens första ordförande fick döva äntligen en teckenspråkig samlingsplats i en tid då oralismen tagit över på dövskolorna.

Björn Ångquist

Lejonkungen på teckenspråk

Baobab Festival är en ideell festival med syfte att samla in pengar till välgörande ändamål. Olika kulturer blandas och volontärerna är många. Alla ger vad de kan i form av tid, kunskap och material. Ingen insats är för liten.

Detta år bjöd festivalen dock på en nyhet. Teckenspråkläraren Susanne Nilsson från Hässleholm kunde själv inte medverka, men ville gärna att teckenspråket skulle vara en del av festivalen. Hon kontaktade två teckenspråkiga bekanta: Linda Nilsson och Monica Österström. De drog genast igång ett projekt där tanken var att vända sig i första hand till barn och familjer genom sagoberättelser och sånger ur Lejonkungen på teckenspråk. Vi ville även ha teckenspråkiga informationsvärdar på plats. På Önnestads Folkhögskola var flera elever positiva till projektet och ville gärna medverka. Även teckenspråklärarna och skolans rektor var även positiva. Helgen 1-2/6 kunde man se resultatet av vårt arbete i Folkets Park i Malmö. Responsen var mycket fin. Många kom för att se oss. Även om barnen var mycket förtjusta i de spännande sagorna och att få se Simba, Pumbaa och de andra karaktärerna i Lejonkungen var det verkligen roligt att så många vuxna vågade komma fram till oss. Bland besökarna på barnområdet fanns både döva, hörselskadade samt hörande som blev nyfikna på teckenspråket. Vårt projekt var en succé!

Linda Nilsson

50-årsträff för Manilla-elever

För fem år sedan var vi 23 som hade skolträff nere i Mullsjö. I år var vi 13 som firade tillsammans. Två har gått bort, och de andra kunde inte komma. Trots att vi var få genomförde vi ändå träffen. Först besökte vi nya Manillaskolan vid Campus Konradsberg. Den var helt olik vår gamla skola och vi kände oss inte hemma fast vi träffade flera ungar som behärskade teckenspråk flytande. Det var härligt att se. Därefter åkte vi båt till en vacker ö, Grinda. Vi hade tur med vädret. Det regnade i stan men ute på ön sken solen. Middag intogs på Grinda vårdshus. Hotellet var av baracktyp men till vår överraskning mycket fint och flott inrett. Vi sov över en natt och kunde sedan ströva omkring ett par timmar på ön dagen därpå. Alla var nöjda med träffen. Kommer vi att ses igen om fem år? Det får vi se.

Gull-Britt "Pandan" Lindahl

Insändare skickas till redaktionen@dovastidning.se eller postas till: **Dövas Tidning, SDR, Förman sv. 2, plan 6, 117 43 Sthlm.** Du får gärna publicera insändare under signatur. Men bifoga alltid namn och adress till redaktionen (som har tystnadsplikt). Vi förbehåller oss rätten att korta och redigera insändare. Korta texter vinner fler läsare!

IN MEMORIAM:

Världsrekordinnehavaren Robert Öman

Den förre världsrekordinnehavaren i spjut och hedersledamoten i IK Hephata, Robert Öman, har efter en kortare tids sjukdom lämnat oss. Robert sörjs närmast av hustrun Margareta, övrig släkt och många vänner. Robert Öman blev 84 år.

Robert föddes 1928 på den estländska svenskön Runö. Som döv pojke fick Robert gå på Manillaskolan i Stockholm. Därefter blev det studier vid Broby i Uppland, där man utbildade unga män i lantbruk.

Under Brobytiden växte Robert till sig rejält och blev en spjutkastare av rang. Redan som 19-åring satte Robert sitt första världsrekord för döva då han kastade 58,09 meter. Vid debuten i döv-OS i Köpenhamn 1949 tog Robert hem guld i spjut med över två meters marginal. Det blev även ett silver i vattenpolo.

När nästa spel hölls i Bryssel fyra år senare hade Robert utvecklats ytterligare och försvarade enkelt sitt guld från Köpenhamn. Segerkastet uppmättes till 58,17 meter - ett nytt mästerskapsrekord! Avståndet till tvåan var enorma sju meter. Robert hade veckan innan förbättrat sitt eget världsrekord till 63,65 meter och stod som ohotad favorit. Den största utvecklingen gjorde Robert i kula, där han knep silvret endast åtta centimeter från guld.

Hemma i Sverige var Robert överlägsen i spjut och kammade hem totalt nio raka SM-guld. Vid SM i Vänersborg 1954 gjorde Robert sitt livs bästa kast där resultatet skrevs till 64,62 meter. Det blev Roberts sjunde och sista världsrekord och höll i sig i nästan tjugio år. Det svenska rekordet behöll Robert i nästan 60 år fram tills ifjol.

Efter friidrottskarriären började Robert spela handboll. Under en av hans många idrottsresor fick Robert förmånen att ta emot en medalj av påve Paulus VI i Rom 1967. Bowling, bilsport och sportfiske var andra stora intressen hos Robert.

Som idrottsledare var Robert också mycket respekterad och förärades med Svenska Dövidrottsförbundets förtjänsttecken i guld år 2003.

En stor hephatist har gått ur tiden, men ihågkommen kommer han alltid att vara bland sina klubbkamrater.

Sven-Emil Karmgård

DT intervjuade Robert Öman i samband med Deaflympics i Taipei 2009. Han berättade då om hur det kändes att vara med i döv-OS.

FOTO: NICLAS MARTINSSON

SDR Tecken AB erbjuder:

- Inspelning av film från text till teckenspråk
- Textning av filmer
- Ljusbearbetning
- Uthyrning av studio med tekniker
- DVD produktion
- Konsulttjänster
- Skräddarsydda lösningar

Ring 020 28 00 20 och begär
0406748265@t-meeting.se
Epost: info@sdrtecken.se
www.sdrtecken.se

Kvalitetssäkrade webbsidor på teckenspråk

Jag är en stolt böggjävvel

11 september 2003.

Vi höll en tyst minut för utrikesminister Anna Lindh i föreläsningssalen på Stockholms universitet. Hennes liv hade släckts. Mitt liv däremot hade tagit en ny vändning. En märklig känsla infann sig. Jag hade dagen före

valt att sluta hålla tyst om en stor del av mig. Nu skulle vi vara tysta i en minut.

10 september 2003.

En av mina bästa vänner och jag åt på ett ställe i närheten av NK-varuhuset där kniv-attacken på Anna Lindh skedde.

– Jag tror att jag är bisexuell, sa jag till Angelina.

Den här repliken hade jag länge grunnat på. Egentligen visste jag innerst inne att jag var bög. Jag tänkte att omgivningen lättare skulle acceptera om jag sa att jag gillade båda könen. Angelina var hur cool som helst med det.

Den andra och tredje personen jag kom ut för var min syster och hennes make. Lite skraj var jag för vad Magnus skulle säga. Istället var han den förste att omfamna mig. Susanna var inte sen med att krama mig.

Turen gick sedan till mamma. Hon tog också det med ro och sa att hon hade sina aningar.

Jag kom ut för pappa, kollegor, vänner... Inte en enda visade avsky eller reagerade negativt. Jag förstod att det svåraste inte var att komma ut utan att acceptera för mig själv att jag var bög.

På 1990-talet gick jag i en bitvis tuff miljö på Manilla-skolan. Svordomar som "böggjävvel" och "fikus" haglade. Kända bögar jag visste var Jonas Gardell och Mark Levengood. Två underbara personligheter, men inga jag direkt

ville efterlikna. De var ju inte som andra. I gymnasiet hade jag grabbiga klasskompisar som spelade fotboll och snackade tjejer. Jag ville inte vara sämre så jag försökte vara strejt.

Sommaren 2003 flyttade jag hemifrån och började plugga på universitet. Jag kom då i kontakt med en bög och frågade hur man kunde veta att man var gay. Och resten är historia.

Den 10 september 2013.

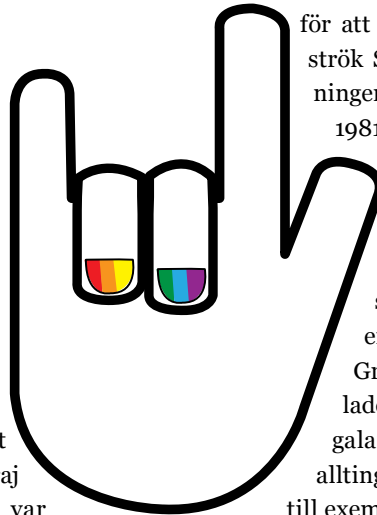
Det är då jag fyller tio år som bög. Jag är tacksam för att jag som är född 1982 bor i Sverige. 1979 strök Socialstyrelsen homosexualitet ur förteckningen över sjukdomar, och riksdagen erkände 1981 teckenspråket som dövas första språk. Ett märkligt sammanträffande. Sverige har sannerligen gått igenom en förvandling. I dag är det närmast mossigt om någon säger sig vara emot homosexualitet. Denne ses annars som mindre bildad och intolerant. Tidningar skriver om Pride, Emma Green Tregaros regnbågsmålade naglar hylades, kronprinsessan Victoria besökte gaygalan QX-galan i år... Det betyder dock inte att allting är bra nu. Mycket finns kvar att slåss för, till exempel den rådande heteronormen.

Jag är stolt att jag vågade ta klivet den där septemberdagen för tio år sedan. Det har gjort att jag i dag har en rad underbara vänner, både nya och gamla. Döva, hörande, strejta, homosexuella... Flera har lärt sig teckenspråk bara för att kunna prata med mig. I år gick hela min familj på Pride för första gången, vilket betydde mycket för mig. I andra delar av världen är sexuella minoriteter fortfarande inte accepterade. För mig är och förblir det en gåta. Vi har ju inte valt att gilla snoppar, snippor eller både och.

I have a dream. Det är att ingen ska bry sig om vem man ligger med. Man ska få älska vem man vill.

Mer kärlek till alla!

NICLAS MARTINSSON

DÖVHETEN

© VIKTOR JÄDERLUND

Välkomsterbjudande:

Vi bjuder på fri Olycksfallsförsäkring i 6 månader!

NY MEDLEMSFÖRMÅN!

Sveriges Dövas Riksförbund, SDR, är en del av UNIK Försäkring. SDR är både delaktiga i styrelsen och har en representant med i prövningsnämnden. Det innebär att SDR är med och påverkar försäkringslösningarna och kan bevaka medlemmarnas intressen om det skulle uppstå en tvist.

För dig som medlem i SDR innebär det att du kan teckna omfattande och trygga försäkringar till förmånliga priser hos UNIK Försäkring. Du kan teckna försäkring för bil, villa, hem, fritidshus, husbil, husvagn, släpvagn, båt och olycksfall för dig och dina familjemedlemmar.

Som ett välkomsterbjudande erbjuder vi dig som medlem i SDR fri Olycksfallsförsäkring i 6 månader (värde 310 kr). Försäkringen ger dig bland annat ersättning för kostnader för läkarvård, tandvård, resor och eventuella merkostnader i samband med en skada. Försäkringen ersätter också vanprydande ärr, medicinsk invaliditet och om du skulle behöva några hjälpmedel efter ett olycksfall.

Telefon: 010-490 09 91

Hemsida: www.unikforsakring.se

E-post: info@unikforsakring.se

UNIK[®]
FÖRSÄKRING

Nyheter från T-meeting

För mer information om alla våra produkter, besök vår hemsida www.tmeeting.se
Våra produkter kan ansökas som hjälpmedel hos din dator eller handläggare på arbetsförmedlingen / försäkringskassan. Vet du inte vem din dator / handläggare är, kontakta oss, vi kan hänvisa dig till rätt person.

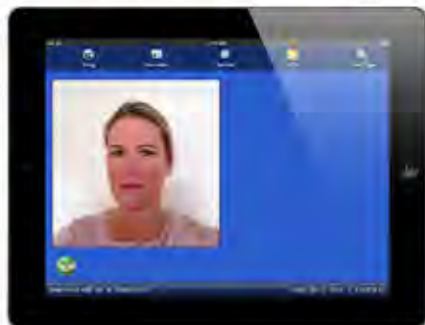
TM-Touch

Första totalkonversationslösningen i Sverige för iPad med text, ljud & videokommunikation. Kan uppdateras med texttelefonitjänst.

TM-Touch har en inbyggd videosvarare.

Du kan spela in ett videomeddelande, som spelas upp för den som ringer ett videosamtal till dig och den som ringer kan då lämna ett meddelande med video, text och ljud tillbaka till dig.

Ansöks via din dator/handläggare.

T-MEETING

TM-Mobile

Första totalkonversationslösningen i Sverige för iPhone med video, text & ljud. Du kan ringa till t. ex din bildtelefon eller videotolk var du än befinner dig. **Finns att ladda ner kostnadsfritt på App Store för dig som redan är en TM-9000 eller TM-Touch brukare.**

Ansök om aktiveringskod hos din dator eller handläggare där du fått din enhet.

TM-9000 TK Totalkonversation

Den ultimata videokommunikationen för döva och hörselskadade med text, ljud & bild. Kraftfull lösning som kombinerar **kvalitet, funktionalitet och enkelhet**. Mer än 2000 användare i Sverige.

www.tmeeting.se

mail@tmeeting.se

Bildtelefon : 0406060432@t-meeting.se

Bildtelefon : 0406060440@t-meeting.se

Taltel : 040 661 41 80